דגל מחנה אפרים — דברים

אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן וכו' הנה הדקדוקים כבר מבואר בקדמונים ונ"ל שמשה אמר תוכחה זו שממנו יקחו ויבינו מוסר השכל כל ישראל בין צדיקים בין בינונים בין רשעים וזהו אל כל ישראל ואמר בעבר הירדן דהנה איתא בשם אא"ז זללה"ה כל הדר בא"י דומה כמי שיש לו אלקי היינו מי שדומה בעיניו שדר בארץ העליונה שקרוב לקוב"ה דומה לו כמי שיש לו אלהי ובאמת אין לו ומי שדר בח"ל היינו שדומה לו שעדיין לא נכנס בארץ העליונה בזה דומה כמי שאין לו אלהי אבל באמת יש לו עכ"ד וזהו בעבר הירדן פי' שידמה לך תמיד כאלו אתה מעבר לירדן שעדיין לא נכנס לארץ העליונה הגם שלמד הרבה ועשה מצות הרבה מ"מ דומה לו כאלו לא עשה שצריך לעשות כל מצוה בדו"ח וע"י התורה והמצות זוכה לענוה ולא עוד אלא שנעשה כמעיין המתגבר וזוכה לדברים הרבה וע"כ יאמר אם עשיתי כתיקונו האיך ענוה שלו והיכן הדברים הרבה והיכן המעיין המתגבר וזהו כנגד הת"ח: וכנגד הבינוני אמר בעבר הירדן דהנה האדם בינוני עושה מצות הרבה ואם נזדמן לו עבירה ח"ו ג"כ עושה וכנגד זה אמר בעבר הירדן שידמה לו בשע' שנזדמן לו העבירה שהיא כבר עבר לארץ עליונה והתחיל לכנוס לעברדת הש"י ואיך אעשה העבירה ח"ו ואכנס למדבר שהיא שליטת הס"מ ר"ל שהוא נחש שרף ועקרב שהוא השטן הוא היצה"ר הוא מלאך המות שהוא שורף האדם כמו שמתחלה בוער בו לעבור העבירה כן אח"כ שורף אותו מן העולם ועקרב פי' עקר בית שהיא השכינה שהיא בלב אדם וזהו במדבר כנ"ל והבן וזהו נגד הבינוני: ולרשעים דהנה כשאדם מתחיל לעבור עבירה נותן ח"ו כח לס"א ומחמת זה הולך ומתגבר עליו וזהו עבירה גוררת עבירה ומחטיא אותו נחש אשת זנונים והוא נחש ועקרב שבוער בו לעבור עבירה ולהגביר על הקדושה ח"ו וזהו רשעי' מהפכין מדה"ר למדה"ד ח"ו וזהו בעבר הירדן פי' שעובר בבחי' שהיא הירדן היינו הר דין שהוא מלא דינים ומגביר אותו ומהפכים מדה"ר כנ"ל והבן:

בערבה ע"ד ששמעתי מאא"ז זללה"ה שמלת חטא האלוף אינו ניכר בההברה והטע' לפי שהרשע בשעה שרוצה לעבור עבירה שוכח באלופו ש"ע כמ"ש במ"א וזהו בערבה פי' שתזכור שבאותו החטא מעורב שם הקב"ה שהוא אלופו של עולם וזהו בערבה לשון עירוב וכמ"ש האו"הח וזהו מול סוף שמסתכל בסוף הדבר שהוא הקב"ה שצמצם שכינתו באותו חטא כנ"ל וכנגד הצדיקים אמר במדבר שצריך להיות הפקר כמדבר וכמאמר חז"ל בערבה פי' שצריך להיות התפלה והמצות ביראה ובאהבה וזהו בערבה לערב בין יראה ובין האהבה: מול סוף פי' עיקר העבודה בשביל השכינה הקדושה שהיא סופא דדרגין בין פארן ובין תופל פי' שצריך האדם שיהיה תמיד בין פארן שהוא פאר ובין תופל שהיא מלשון שפלות ותפל ושיחשוב תמיד שעומד בין פאר ובין שפל והבן בזה:

או יאמר בין פארן שהיא פאר שהיא בחי' תפארת ובין תופל שהיא השכינה הקדושה כידוע שיהיה הוא מייחד אותם כידוע שהצדיק מייחד ב' מדות אלו: ולבן שיהיה לו לב טוב: וחצירות פי' שיש חצוי הפנימיות ויש חצר החיצונה כנודע וצריך האדם לצאת כל החצירות וזהו וחצירות לשון רבים מיעוט רבים שנים ודי זהב שיסתפק בכל מה שיש לו וכמאמר חז"ל איזהו עשיר השמח בחלקו: